

CURSUS DAMMEN

LESMATERIAAL

BASISKENNIS DAMMEN

Regiowerking Noord | Palmans, Z.

Versie: 2017

VOOR DE CURSUSLEIDER

Inleiding

Het lesmateriaal is te gebruiken bij het geven van workshops/lessen voor volwassenen die de basisbeginselen van het damspel willen leren. Het materiaal is zo ingedeeld dat er voldoende theoretische stof is voor vijf lessen van 30 á 40 minuten. De cursusleider legt, met gebruik van een demonstratiebord/scherm, per les de inhoud van het lesmateriaal uit aan de cursisten. In vijf lessen, samen met het gebruik van het werkboek, hebben de cursisten een goede basiskennis opgebouwd van het damspel. De zesde les staat dan in het teken van een examen.

Uitleg

Elke les heeft een thema. Een thema is bedoeld voor één les van ongeveer 30-40 minuten theorie. Een cursus zou dus kunnen bestaan uit 30-40 minuten theorie en 20-30 minuten praktijk. Alle lessen zijn opgedeeld in chronologische volgorde.

Inhoud

<u>Les</u>	<u>Thema</u>	<u>Paginanr.</u>	<u>Zelfstudie damwerkboek Cursisten</u>
1.	Basiskennis	3	Les: 1, 2, 3 en 4
2.	Positiespel	7	Les: 5, 6, 7 en 8
3.	Tactiek	11	Les: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 en 16
4.	Sterke plannen	15	Les: 17, 18, 19 en 20
5.	Eindspel	19	Les: 21, 22, 23, 24 en 25

Rol cursusleider

Een cursusleider geeft leiding tijdens een cursus en draagt zijn kennis en vaardigheden over aan de cursisten met behulp van vakkundig materiaal en ervaring. De cursusleider heeft als doel dat alle cursisten voldoende kennis hebben opgebouwd van de beginselen van het damspel. De cursusleider is flexibel inzetbaar en kan zowel theorielessen als praktijklessen uitvoeren.

Vaardigheden cursusleider

- ✓ Energievol
- ✓ Gemotiveerd
- ✓ Leiderschap
- ✓ Plannen en organiseren
- ✓ Duidelijk en nauwkeurig
- ✓ Coachen

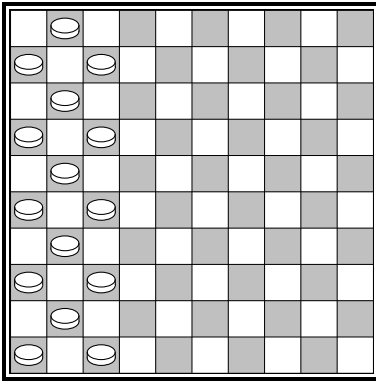
Damwerkboek (zelfstudie: oefenstof)

Maak duidelijke afspraken met de cursisten. Ook wat ze moeten oefenen uit het damwerkboek (welke hoofdstukken). Per thema wordt aangegeven welke lessen de cursisten zouden moeten maken. Het thema en het maakwerk hebben een verband met elkaar. Dit ter aanvulling van hun basiskennis en hebben de cursisten een grotere kans van slagen om de cursus met goed gevolg af te ronden.

Het damwerkboek kunnen de cursisten meenemen naar huis om zelfstandig de oefeningen te maken. *Kortom, het werken uit het werkboek wordt thuis gedaan (zelfstudie)*. Per les worden de desbetreffende lessen van het werkboek door de cursusleider nagekeken. De cursisten dienen het werkboek bij elke les mee te nemen.

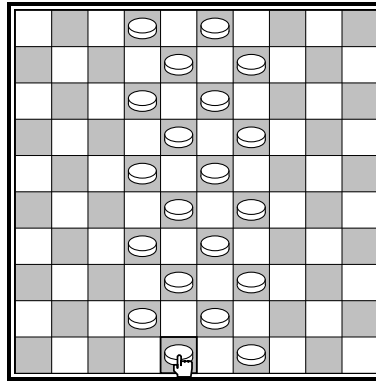
Bordindeling

Leg aan de cursisten in het kort uit hoe het dambord is ingedeeld. Het damspel kent zowel centrum als vleugels, maar ook de lijnen spelen een belangrijke rol en hebben een naam gekregen.

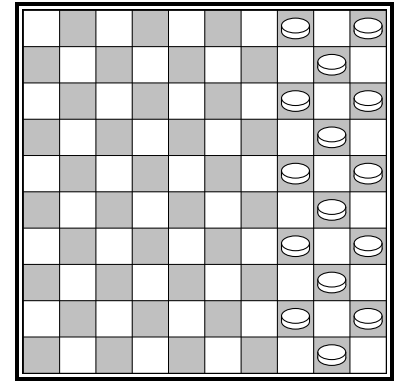
Lange of linker vleugel

De witte schijven staan op de lange vleugel (staan op de lange lijn van wit) of linker vleugel.

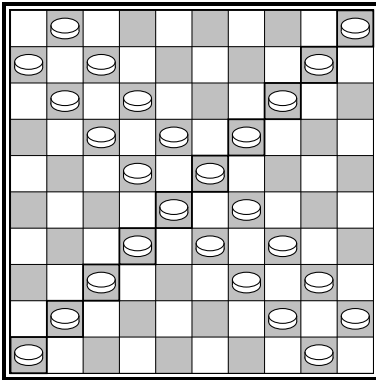
Centrum en kroonschijf

De witte schijven staan in het centrumgebied (in het midden). De schijf op 48 noemen we de kroonschijf.

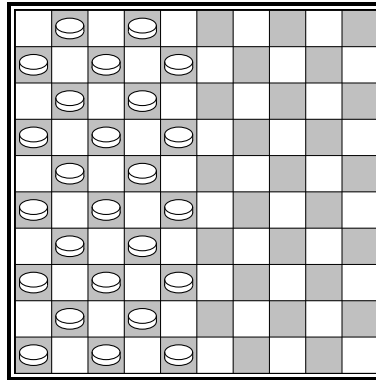
Korte of rechter vleugel

Helemaal rechts van het bord heb je de korte of rechter vleugel staan.

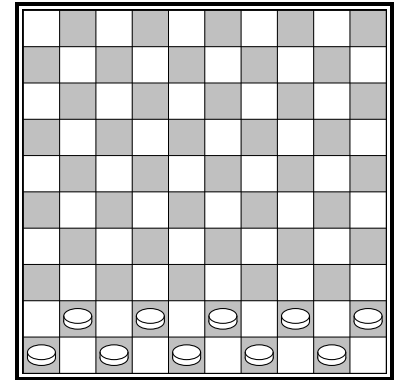
Lange lijn en tric-trac lijn

De schijven staan op de lange lijn (staan op de lange lijn 46-5) en tric-trac lijn (twee lijnen op de korte vleugel).

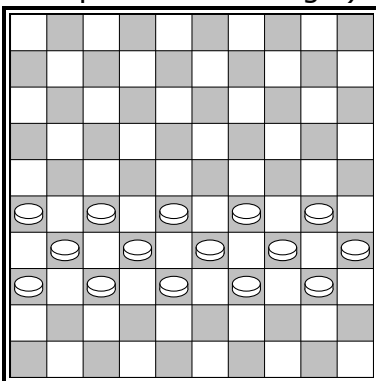
Schijvenverdeling

Zorg voor een goede schijvenverdeling. Dit doe je door het bord in tweeën te delen.

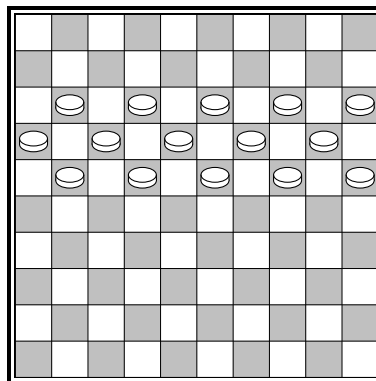
Basislinie

De eerste twee rijen vormen een basislinie, ook wel verdedigingslinie genoemd.

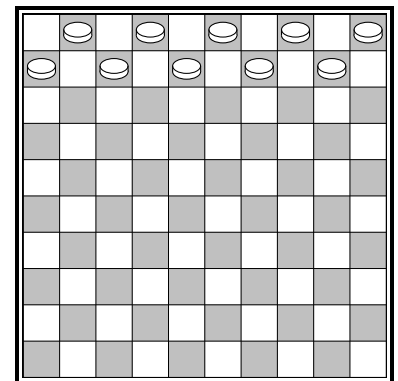
Middenlinie

De rijen 3 t/m 5 staan in het midden en vormen een middenlinie.

Aanvalslinie

De aanvalslinie worden gevormd door de rijen 6 t/m 8.

Damlinie

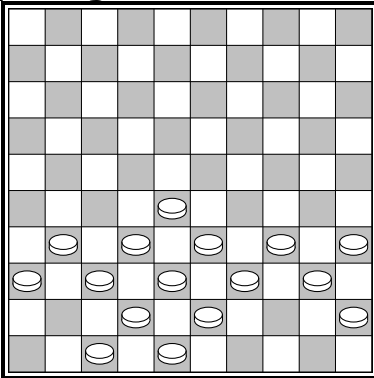
Bij de laatste twee rijen ben je in het gebied van de damlinie.

Sterke opbouwstanden

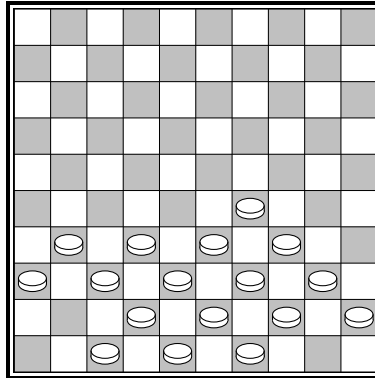
Hieronder staan degelijke witte opbouwstanden die kunnen voorkomen in de opening en in het middenspel. Kenmerkend voor alle standen zijn de sterke formaties, geen zwakke randschijven, geen zwakke bindingen, bezetten van centrumvelden. Het voordeel van een compacte krachtige opbouwstand, is dat het voor de tegenstander moeilijk is om zetjes uit te halen. Daarnaast, door de talrijke formaties, worden uw kansen (ook op het uithalen van zetjes) steeds groter.

Probeer deze standen op te bouwen; het kan ook met zwart!

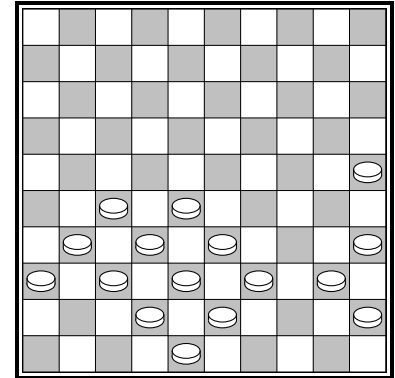
Opening

Wit heeft een ruit, vork en zijn vleugels zijn mooi ontwikkeld. Tevens heeft hij een sterke centrumschijf op 28.

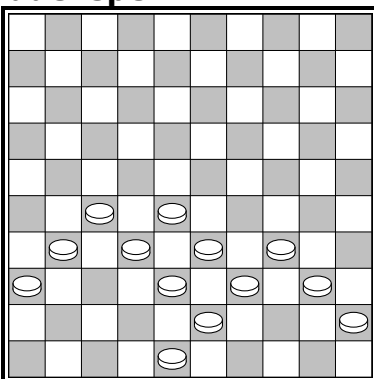

Een compacte opbouwstand van wit. Wit heeft een rechterpiramide en met deze opbouwstand is het mogelijk om aan te vallen en/of meerdere centrumvelden te pakken.

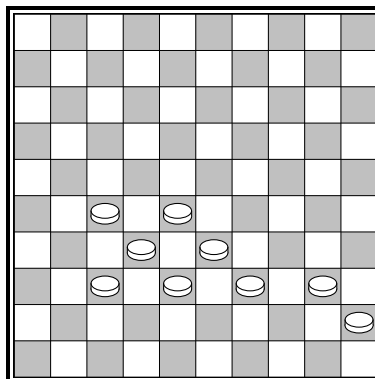

Wit heeft een krachtige linker piramide, ruitformatie en een klaverblad. Het is een flexibele stelling, want wit kan ook met 39-34 een vorkformatie opstellen.

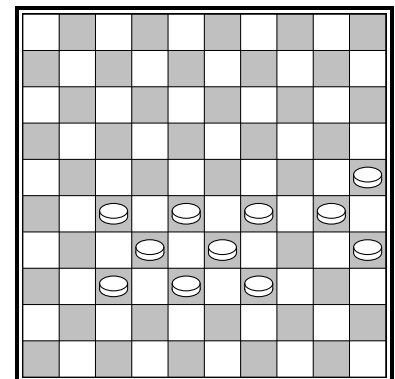
Middenspel

Een opbouwstand wat handig kan zijn in een verder verloop van de partij: het middenspel. Wit heeft tal van staartformaties en een goede schijvenverdeling.

Een kenmerkende stelling in het klassieke speltype. Vaak opgebouwd om Coup Royals en andere zetjes uit te halen. Let op de Olympische formatie (schijven 40/45).

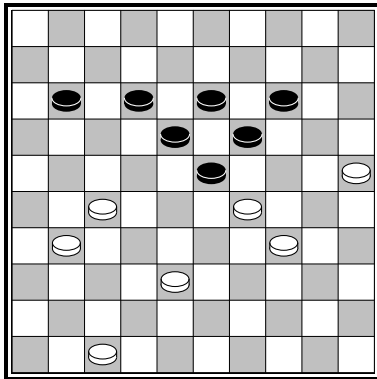
Een mooie centrumopbouw. In z'n situatie is het duidelijk dat zwart erg in de verdediging wordt gedrukt door het centrumblok + ondersteuning van het klaverblad.

Slagmechanismen

Combinaties en andere trucjes spelen een grote rol in het damspel. Wie een goed zetje kan uithalen, komt al één of meerdere schijven voor of krijgt een sterke dam. Het uithalen van zetjes draagt bij het winnen van de partij.

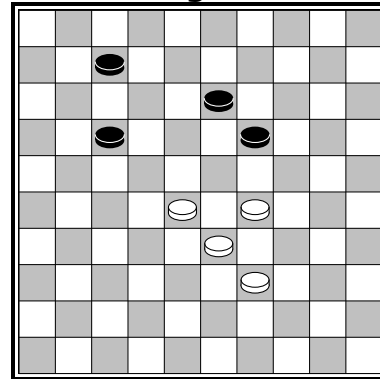
We behandelen een paar slagmechanismen.

Prikken

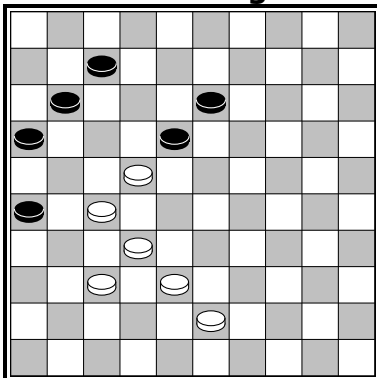
Wit aan zet en kan door prikken winnen. Prikken is niet minder dan een schijf uit de stelling van je tegenstander weg te halen, vaak is dat de middelste schijf van een formatie. Wit wint door: 27-22

Eengever

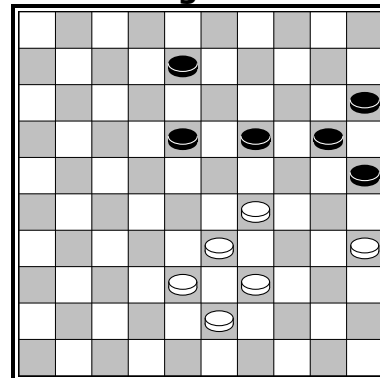
Een simpel voorbeeld van een éengever. Wit geeft één schijf weg en pakt er meerdere terug. Allemaal rechthoe, rechtaan. Er zijn ook tweegevers en driegevers. Wit wint door: 28-23

Meerslag

Wit kan hier winnen door de sterke zet 27-21. Wat moet er nu door zwart gebeuren? Zwart moet verplicht twee slaan, enkel slaan met 16x27 is niet toegestaan, want meerslag gaat voor. Zwart slaat daarom 26x28 en wit neemt een slagje naar dam.

Slagkeus

Wit combineert door 29-23. Wat is er nu aan de hand? Zwart kan op twee manieren slaan, maar beide slagen lopen verkeerd af. Dit noemen we slagkeus.

Les 4 | Sterke plannen

Aanvallen

Schijven die alleen staan en soms te ver vooruit worden gespeeld, kunnen worden aangevallen en verloren gaan. Het is daarom niet verstandig om met één schijf continu te spelen, maar juist gezamenlijk en in samenwerkingsverband, het spel op te bouwen.

(Zet de stand op het demonstratiebord).

Een goed instructief voorbeeld is deze stand. Zwart is met één schijf gaan aanvallen. Hij heeft geen ondersteuning van zijn twee schijven op de basislinie. De drie witte schijven staan om de aanvalsschijf heen en dat betekent dat wit gemakkelijk de aanvalsschijf van zwart kan oprapen:

A. 1. 37-31

B. 2. 37-32

Beide zetten zijn even effectief.

(Zet de stand op het demonstratiebord).

Vraag: Hoe gaat wit een schijf winnen door de aanval in te zetten?

Antwoord: 1. 38-33 (niet 2. 38-32, dan kan zwart nog verdedigen via 13-29)

(Zet de stand op het demonstratiebord).

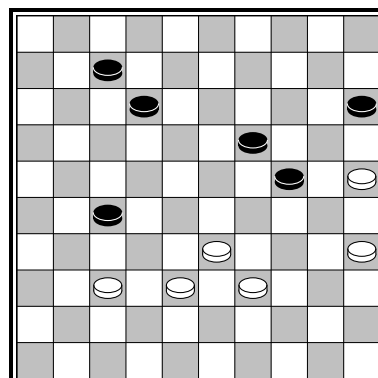
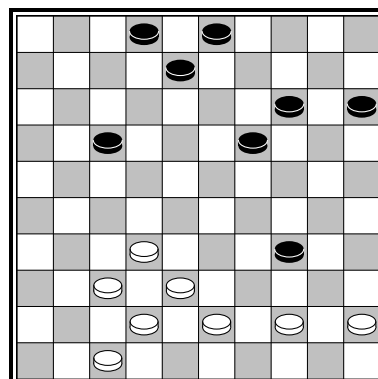
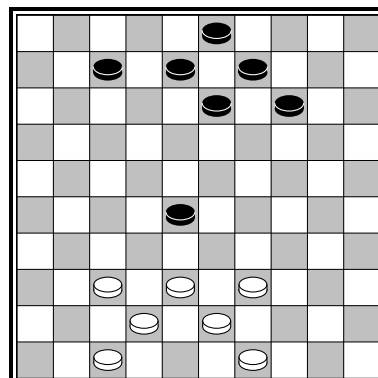
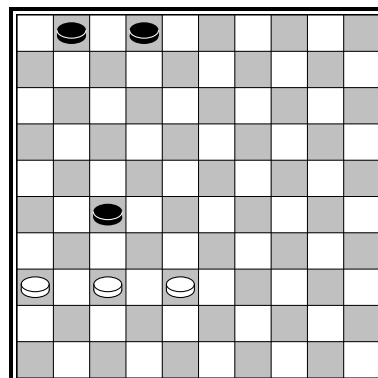
Vraag: Hoe gaat wit een schijf winnen door de aanval in te zetten?

Antwoord: 1. 44-40 (niet 1. 44-39, want dan kan zwart nog slim verdedigen met een tijdelijk offer: 1. ... 15-20 2. 39x30 en 2. ... 20-25=)

(Zet de stand op het demonstratiebord).

Vraag: Hoe gaat wit een schijf winnen door de aanval in te zetten?

Antwoord: 1. 25-20 en de schijf op 24 gaat verloren. (Niet 1. 37-32, want dan breekt zwart door met 27-31)

Aanknopingspunten

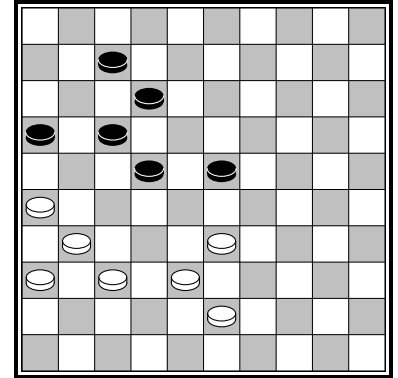
Spelen met een plan is uiteraard erg belangrijk in het damspel. Wie geen plan heeft, speelt maar wat en maakt daardoor veel fouten. Het vinden van een sterk plan kan weleens lastig zijn. U moet namelijk ook rekening houden met de mogelijke zetten van de tegenstander, maar ook zetjes en andere tactische trucjes, zoals een offer, forcing.

We behandelen een paar standen waarbij we ook aanknopingspunten te zien krijgen.

(Zet de stand op het demonstratiebord).

Hekstelling

Wit aan zet en gaat met een sterk positioneel plan een dodelijke hekstelling formeren. Zwart heeft namelijk de kenmerkende schijven op 16/22, één van de ingrediënten om daar een hekstelling tegenover te zetten. Ziet u hoe wit in fases een hekstelling op bord kan krijgen?

1. 37-32

Wit denkt in formaties en bouwt een vork op. Nu mag zwart niet 07-11 spelen, ziet hoe waarom niet? (Antwoord: 32-28!). Zwart moet dus als volgt verder:

1. ... 12-18

Nu is het moment aangebroken. Wit kan op twee verschillende manieren een hekstelling op bord krijgen. Dit zijn: 2. 32-27 (zonder ruil) of 2. 32-28 (met ruil). Wat zouden jullie doen?

2. 32-28 23x32

3. 38x27

De ruil is sterker. Bij een hekstelling wilt u namelijk zoveel mogelijk centrumschijven van de tegenstander weghalen. Centrumschijven worden daardoor onspeelbaar gemaakt. Nu wit zwarts centrumschijf heeft weggeruimd, kan hij daar niet mee spelen. Zwart verliest de partij.

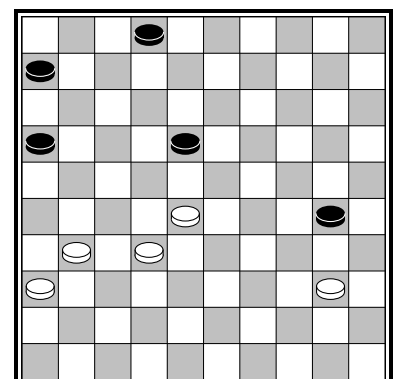
(Zet de stand op het demonstratiebord).

Denken in formaties

We zien hier een dunne stand. Wat valt u op?

- De zwarte schijven staan helemaal uit elkaar
- Wit heeft enigszins zijn schijven aan de linkerkant bij elkaar; zou hij daar een formatie mee kunnen opbouwen?

Jullie hebben geleerd om te denken in formaties, een belangrijk plan! We gaan zoeken of wit nog een formatie kan opbouwen.

Wit kan de staartformatie formeren met 1. 32-27!

Vraag: waar dreigt wit nu mee?

Antwoord: 27-21 en zwart kan dat niet verhinderen.